

Dánská dívka

Tiskový materiál k filmu

Premiéra 4. února 2016

Dánská dívka

Film Toma Hoopera

Synopse

Dánská dívka je nevšední milostný příběh inspirovaný životy Lili Elbe a Gerdy Wegener, které ve filmu ztvárňují držitel Oscara Eddie Redmayne (*Teorie všeho*) a Alicia Vikander (*Ex Machina*), pod režijní taktovkou držitele Oscara Toma Hoopera (*Králova řeč*, *Les Misérables*).

V roce 1926 si v Kodani vzal umělec Einar Wegener, známý svými obrazy krajiny, Gerdu Wegener. Gerda je také umělkyně, sice méně známá, ale vytrvale pracující jako portrétistka prominentních občanů. Jejich manželství je šťastné a plné lásky.

To vše se začne měnit v den, kdy Gerda potřebuje rychle dokončit portrét, a proto požádá svého muže, aby jí stál modelem a oblékl si ženské šaty, aby mohla obraz dokončit. Tato zkušenost je transformativní, protože Einar brzy zjistí, že prostřednictvím Lily může vyjádřit své pravé já a začne žít svůj život jako žena. Gerda nečekaně zjišťuje, že má novou múzu, což je odrazí v její kreativě. Pár ale brzy narazí na nesouhlas celé společnosti.

Opustí proto svou rodnou zemi a odstěhují se do volnomyšlenkářského světa Paříže. Tady Gerdina kariéra jen kvete. Jejich manželství se vyvíjí – i když to není jednoduché. Gerda ale dál a dál podporuje Lili během její přeměny jako transgenderové ženy. A tak oba prostřednictvím jeden druhého nalézají odvahu být tím, kým skutečně ze srdce jsou.

A Working Title/Pretty Pictures production ve spolupráci s ReVision Pictures a Senator Global Productions uvádí film režiséra Toma Hoopera **Dánská dívka**. Hrají Eddie Redmayne, Alicia Vikander, Ben Whishaw, Sebastian Koch, Amber Heard a Matthias Schoenaerts. Casting Nina Gold. Hudba Alexandre Desplat. Masky Jan Sewell. Kostýmy Paco Delgado. Střih Melanie Ann Oliver, ACE. Výprava Eve Stewart. Kamera Danny Cohen, BSC. Koprodukce Jane Robertson, Ben Howarth, Nina Gold. Výkonná produkce Linda Reisman, Ulf Israel, Kathy Morgan, Liza Chasin. Na motivy knihy Davida Ebershoffa. Scénář Lucinda Coxon. Produkce Gail Mutrux, Anne Harrison, Tim Bevan, Eric Fellner, Tom Hooper. Režie Tom Hooper.

Když se bavíme o Dánské dívce - důležité pojmy

Cisgender (neboli „cis“) – Cisgenderová osoba je někdo, jehož genderová identita (jejich vnitřní pocit jako muže nebo ženy) je shodná s pohlavím, s kterým se narodili. „Cis-“ je latinská předpona znamenající „na té samé straně jako“ a je to tedy opakem „trans-“. Rozšířenějším způsobem je popisovat lidi, kteří nejsou transgenderoví jednoduše jako „netransgenderoví lidé“.

Transgender (nebo také „trans“) – je někdo, jehož genderová identita (jejich vnitřní pocit jako muže nebo ženy) je od pohlaví, s kterým se narodili, odlišná. Transgender je přídavné jméno a nikoliv podstatné jméno, a proto je správně „Scott je transgenderový muž“, a nikoliv „Scott je transgender“. Množné číslo „transgenderoví lidé“ je správně, „transgendeři“ nesprávně.

Přeměna – Přeměna není jen jeden krok, je to komplexní proces, který probíhá po poměrně dlouhou dobu. Přeměna je postup, který transgenderoví lidé podstupují, aby přeměnili svá těla a své genderové vyjádření v souladu s jejich vnitřní genderovou identitou. To zahrnuje některé či všechny následující osobní, lékařské a právní kroky: seznámení rodiny, přátel a spolupracovníků s touto změnou, užívání jiného jména a zájmena; jiné oblékání; změnu svého jména a pohlaví v osobních dokladech; hormonální terapii a možná (i když ne vždy) jeden či více typů operace. Přesné kroky zahrnující přeměnu se liší od člověka k člověku.

Chirurgická konverze pohlaví – novodobý termín pro operaci změny pohlaví, jeden z lékařských zákroků, který někteří transgenderoví lidé podstupují. Tento termín bývá upřednostňován před zastaralým výrazem „změna pohlaví“.

LGBTQ – lesbická, gay, bisexuální, transgenderová komunita a komunita lidí, kteří se stále hledají ve své sexuální orientaci či genderové identitě.

*Jak ukazuje film **Dánská dívka**, Lili Elbe se narodila jako muž, ale ve skutečnosti se cítila ženou. Pokud použijeme současnou terminologii, můžeme jí popsat jako transgenderovou ženu, a tudíž k popisu Lili nejsou použita mužská zájmena. Jakékoliv zmínky o Lili ještě před její přeměnou jsou proto omezené na věty „Ještě před svou přeměnou žila Lili jako Einar Wegener“. Bylo by nepřesné zmiňovat se o Lili jako o muži a nesprávně považovat ji za transgenderového muže, protože Lili sama sebe vnímala jako ženu.*

Obecně o Dánské dívce

Lucinda Coxon, scenáristka

Paco Delgado, kostýmní výtvarník

Amber Heard, herečka („Ulla“)

Tom Hooper, režisér/producent

Eddie Redmayne, herec („Lili Elbe“)

Jan Sewell, maskérka

Michael Standish, stavby

Eve Stewart, architektka

Alicia Vikander, herečka („Gerda“)

Ben Whishaw, herec („Henrik“)

Eddie Redmayne: Je to příběh o autenticitě, identitě a odvaze, ale v zásadě je to milostný příběh. O odvaze, kterou vyžaduje najít sám sebe – a být sám sebou.

Tom Hooper: Pro mě má **Dánská dívka** určité společné rysy s *Královou řečí* v tom, že oba filmy ukazují bariéry, které leží mezi námi a nejlepší verzí našeho já – a o tom, jak tyto bariéry překonáme.

Film vypráví výjimečný příběh Lili Elbe, jedné z prvních lidí na světě, která podstoupila operaci vedoucí ke změně pohlaví, a silný milostný příběh dvou lidí, kteří společně prošli Lilinou cestu. Dojemně zobrazuje manželství procházející hlubokou proměnou.

Dánská dívka byla prvotinou Davida Ebershoffa. Poprvé byla vydána v roce 2000. Kromě jiných cen vyhrála literární cenu Lambda za transgenderovou fikci. Byla přeložena do téměř 20 jazyků. Producentky Gail Mutrux a Anne Harrison a výkonná producentka Linda Reisma na filmu pracovali více než 10 let. Gail Mutrux si knihu zvolila v roce 2000 a začala připravovat filmovou verzi, v roce 2003 přivedla Lindu Reisman. V roce 2005 se do projektu zapojila Anne Harrison s úkolem zajistit adaptaci scénáře, na který brzy získali Lucindu Coxon.

Lucinda Coxon: Gail a Anne mi poslaly knihu. Když jsem ji četla, uvědomila jsem si, že Lilin pozoruhodný příběh byl smeten proudem historie. Byly to její neuvěřitelně důležité okamžiky, takové, o kterých jsem nikdy dřív neslyšela. Po přečtení románu jsem zkoumala příběh trochu více. To, co mě velmi uchvátilo, bylo to, že to byl příběh o manželství, milostný příběh mezi dvěma umělci odvahy a fantazie. A připouštím, že to, co mě zaujalo, byla možnost vyprávět obyčejný příběh skrze něco velmi výjimečného.

Když se například Gerda s Lili – která tehdy žila ještě jako muž – rozhodli odstěhovat se z Kodaně do Paříže, nebylo to jen o jejich hledání liberálnější společnosti, ale o tom, jak někdo dospěje a opustí svůj domov, jak jde do světa.

Když jsem o nich přemýšlela, viděla jsem je nejen jako milující se pár, ale také jako dvojici umělců, kteří spolu neustále něco vytvářejí. Ti dva se snaží neustále osvobodovat jeden druhého a vyvstává otázka, jak moc se té změně může manželství přizpůsobit.

Lucinda Coxon: Pokud píšete adaptaci, musíte se zamilovat do materiálu. V mém zpracování byly jisté odchylky od Davidovy knihy, které se blížily původní historii, ale myslím, že podstata knihy je zcela zachována. Postavy v Davidově knize byly skvěle vykreslené, což pro mě byl dar.

Jednou z výzev bylo i to, že se jedná o tak intimní příběh mezi dvěma lidmi, jejichž upřímnost vyústí v cosi s dalekosáhlými následky. Jejich životy byly omezené, dokud nepromluvili.

Paco Delgado: Je to příběh intimity mezi dvěma umělci, kde se objevují zcela nové směry. A takové to bylo i pro mě, když jsem četl scénář, neustále vás to směřuje k pohledu na Lili, která dělá jedno statečné rozhodnutí za druhým.

Castingová režisérka Nina Gold doporučila Tomu Hooperovi scénář Lucindy Coxon, a on po přečtení scénáře se přišel s projektem.

Tom Hooper: Nina řekla: „Vím o skvělém připravovaném scénáři“. Scénář mě nadchl, jakmile jsem ho začal číst, což bylo v roce 2008, kdy jsem připravoval Královu řeč. Byl

to ten nejlepší scénář, jaký jsem kdy četl. Brečel jsem třikrát, když jsem ho četl – a to nejsem zrovna sentimentální typ. Ten film jsem prostě chtěl natočit.

Alicia Vikander: V příběhu, který Tom vypráví, je velmi křehká emocionalita, a jestli by měl někdo tento příběh točit, tak pak je to on.

Paco Delgado: Zvyklosti v některých zemích ani dnes neakceptují cestu jedince. Tento film vzdává hold úžasné osobnosti, ale i všem odvážným lidem, kteří se vydají svou cestou.

Amber Heard: Představte si, co vše dala Lili v sázku. Dokonce i dnes ve více než dvou tuctech států Ameriky může být člověk vyhozen z práce kvůli tomu, že patří mezi LGBTQ. Lili byla hrdinkou pro sebe samotnou, jako jednotlivec, když se rozhodla pro něco nového. Dnes to dělá mnohem více lidí, ale je smutné a děsivé, že i dnes je to pro ně riskantní.

Eddie Redmayne: Je to něco šokujícího, téměř 100 let o okamžiku, kdy to učinila Lili, a dosáhlo se tak malého pokroku v občanských právech.

Eddie Redmayne se rozhodl pro ztvárnění Lili ještě předtím, než byl film odsouhlasen k natáčení producenty Working Title Film Timem Bevanem a Ericem Fellnerem.

Tom Hooper: Už při prvním pročitání scénáře jsem myslel na Eddieho pro tu roli. Řekl jsem Gail Mutrux „S tím ten film chci natočit“. Už jsme společně natáčeli *Elizabeth*. Ale scénář jsem mu dal až v roce 2012, když jsme točili *Les Misérables*.

Eddie Redmayne: Zrovna jsem točil *Les Misérables* a Tom mi řekl „Byl bych rád, aby sis něco přečetl“ a dal mi scénář. A já si sedl a četl, nevěděl jsem o tom vůbec nic. Cítil jsem nesmírné pohnutí, měl jsem toho plnou hlavu. Připadalo mi to překvapivě vášnivé a hluboce citové. Řekl jsem Tomovi, že chci být součástí toho příběhu.

Eddie Redmayne: Vyděsilo mě to? Ano, vyděsilo, ale mě vyděsí všechno! Ale začal jsem si uvědomovat, že strach ztvárnit postavu nebo skutečný příběh je podněcující – postrčilo mě to dál a přimělo mě to pracovat usilovněji.

Lili Elbe byla odvážná žena, byla komplikovaná, svérázná a plná života. Doufal jsem, že budu schopen ponořit se do jejího světa, pokusit se získat vhled do její osobnosti a pochopit to, čím si prošla. Vzrušení z herectví tkví v tom, že s každou postavou se posouváte sám v sobě dál.

Lucinda Coxon: Byla jsem tak šťastná a také uklidněná, když Eddie souhlasil s filmem. Byla to transformativní role, která vyžadovala, aby se k ní přistupovalo s rozumem a citem. Okamžitě jsem věděla, že to bude v pohodě, protože Eddie dokáže být naprosto úžasnou Lili. Eddie je velmi pečlivý a disciplinovaný.

Eddie Redmayne: Tím nejdůležitějším momentem pro mě bylo setkání s lidmi z transgenderové komunity a vyslechnutí si jejich životních příběhů a faktů, poznání síly jejich osobností. Lili podstoupila chirurgickou konverzi pohlaví téměř před 100 lety, a lidé dnes toho vědí mnohem víc, než tehdy věděla ona. Takže poslouchat starší členy komunity bylo poučení o zkušenostech transsexuálů před 40 - 50 lety.

Mnoho transsexuálních žen, se kterými jsem mluvil, popisovalo, jak – ještě před přeměnou – si vytvořily své způsoby, jak žít své životy a přežít ve společnosti ve svém původním pohlaví.

Každý trans-příběh je jedinečný a individuální. Ale každá transsexuální osoba, kterou jsem potkal, mluvila o poznání, ke kterému došlo již v mládí, že jejich pohlaví se lišilo od jejich vlastní sexuální identity.

Tom Hooper: Eddie a já jsme byli hluboce inspirováni výjimečnou, nádherně napsanou autobiografií Jan Morris Conundrum.

Lucinda Coxon: Eddiemu během všech příprav i natáčení byla velkou oporou hlasová lektorka Julia Wilson-Dickson a choreograf Alex Reynolds, kteří s ním již pracovali na filmu *Teorie všeho*.

Eddie Redmayne: Alex má úžasnou schopnost vnímání, pozná, na co reagují dobře a na co ne. Práce s Alex byla o tom, abych uvolnil sebe samotného. Ačkoliv pohyb je viditelný, šlo zde i o vnitřní stránku věci: uvolnit se natolik, abych mohl přistupovat k příběhu Lili co nejuvěrněji.

Fyzická stránka je vždy něco, s čím se rád u postavy ztotožňuji, protože je to nejvýraznější část toho, kdo jsme. Používání rukou mě vždy zajímalo. Věděl jsem, že chci ukázat okamžiky Lilina skutečného pohlaví, dokonce i tehdy, kdy žila jako Einar.

Tom Hooper: Potřebovali jsme také, aby všechny ty drobnosti v řeči těla byly v souladu s tím, jak skrývá své skutečné já. Mnoho konverzace je o tom, jak Lili je žena a žije ze začátku jako Einar, ale soustředili jsme se více na proces hledání svého skutečného já než na vytvoření nové identity.

Eddie Redmayne: Maskér Jan Sewell a já jsme spolu pracovali na *Teorii všeho*. Jan je neobyčejně citlivá a má při své práci smysl pro detail. Objevovali jsme spolu fyzické dojmy z Lili téměř rok a půl ještě před samotným natáčením.

Jan Sewell: Studium [Lili] bylo fascinující, díky všem těm drobným změnám, kterými Lili během své proměny prochází. Muselo tam být i trochu určité neohrabanosti, než se stane skutečnou Lili. Začali jsme trochou make-upu, abychom přidali ženskost, jako je bezbarvá řasenka, nebo s vlasy. S Eddiem jsme se dohodli na drobnostech, které nikdo nepostřehne, ale rozdíl je přesto znát.

Eve Stewart začala pracovat velmi záhy a Paco Delgado i já jsme si prohlíželi všechny její připravené materiály. A přesně to má tým filmových výtvarníků dělat, úzce spolupracovat.

Tom Hooper: Byl jsem velmi šťastný, že se Eve připojila k práci na **Dánské dívce**. Je to náš pátý společný projekt. Co je úžasné na těchto věrných pracovních vztazích – jako je třeba s mou úžasnou střihačkou Melanie Ann Oliver, to už je šestý projekt – je, že jsou jako konverzace, která se prohlubuje. Čím více pracujeme spolu, tím jsme

smělejší; uvědomujete si, že pokud se nezávázete vydat prohlášení, většinou jste vlastně nic neřekli.

Michael Standish: Poprvé jsem pracoval s Eve v roce 1998 na filmu *Páté přes deváté*. Eve vede výtvarnou sekci. Jakmile se na něco upne, musí to vypadat perfektně. A přesně vím, co se má na kterém místě objevit.

Průzkum je nezbytný; není to jen obrázkový průzkum – mít vizuální odkaz pro každý záběr – ale je to také o mluvení s lidmi a získání dojmů, co se v daném čase dělo. Kvůli scénám z operačního sálu musela Eve na kliniku, která je nyní v Drážďanech, postavenou na pozůstatcích ženské nemocnice; archivář [Institutu historie medicíny] v Drážďanech [Technická univerzita] vytáhl všechny obrázky z té doby. Byli jsme tudíž schopni okopírovat skutečný operační sál doktora Warnekrose.

Jan Sewell: Každý maskér se probere scénářem a zachová kontinuitu, a já jsem velmi pečlivá – a to u každé postavy. Dělali jsme čím dál tím víc fotek, až jsme nakonec skončili u fotografické verze filmu.

Eddie je nadšený, připravený a precizní – což já miluju. Vyzkouší všechno, chce, abyste mu to nabídli. Z mého pohledu coby tvůrčího člověka je to naprostá radost, protože on do sebe všechny informace nasává.

Pozoroval i svou vlastní ženu, když si líčila rty rtěnkou, a pak to zkoušel. Sledoval mě, když jsem líčila jiné lidi. Seděl se mnou celý den, rozhodnutý pochytit způsob, jakým jsem seděla – a povedlo se mu to!

Eddie Redmayne: Hraní je o snaze o dokonalost s potvrzením, že jí nikdy nedostáhnete.

Tom Hooper: Eddieho úzkost je jako palivo, kterého ho žene do neuvěřitelné hloubky svědomitosti a pilné práce. V okamžiku vystoupení má pak neuvěřitelnou svobodu. A to je jedna z věcí, která z něj dělá skvělého herce – schopnost naprosto překročit svou obavu v okamžiku, kdy se zapne kamera.

Eddie Redmayne: Pokud máte to štěstí a dostanete příležitost hrát Lili Elbe a vyprávět její příběh, měli byste tomu dát ze sebe všechno. Je to velké privilegium a také velká zodpovědnost.

Alicia Vikander: Eddie velmi přesně a s nesmírnou jemností ukázal, jak Lili nemohla před svou přeměnou vyjádřit sebe samotnou. Byl to pocit jako být v řetězech.

Eddie Redmayne: Když se zamyslíte na fyzickou stránkou věci, byla zde Lili, když ještě žila jako Einar a pak zde byla Lili, která již objevila sebe samu – a strhla zeď, kterou měla kolem sebe.

Paco Delgado: Chtěli jsme nakonec vidět skutečnou ženu, ne někoho umělého, a chtěli jsme proto jen velmi málo make-upu. Chtěli jsme se vyhnout karikování, experimentovali jsme s tvary, barvou i vlasy – a sama Lili musela experimentovat se svým vzhledem, musela najít, co je pro ni nejlepší, co ji zvýrazní jako ženu? Nejprve se to může jevit jako hyper-feminizace, po které ale – poté, co se stane sebejistější – následuje uvolňující přirozenost. Sekvence z tanečního sálu je jako první pokus s úžasnými šaty, ale kousek po kousku už se to náleží jí samotné.

Eddie Redmayne: Hyper-feminizace je něco, co popisovaly některé trans-ženy. Když se poprvé proměňujete, dovolujete si žít v oblečení vašeho skutečného pohlaví. Někteří lidé to popisují jako procházení obdobím dospívání, kdy se vyjadřujete prostřednictvím kupříkladu velmi výrazného make-upu nebo příliš nápadným účesem (nebo parukou). Musíte to zkusit a najít si svou vlastní identitu. S Jan jsem o tom hodně mluvil.

Lucinda Coxon: Lili se nemusela nutně jevit jako krásná žena, a povedlo se, že Eddie vypadal úžasně jako Lili. Ale musel se dostat k tomu, co má Lili v hlavě, a objevil její důvtip, humor i její zranitelnost – a nejkrásnější na tom bylo, jak vyjadřoval složitosti přeměny svého nového já, jako kdyby byl v určitém směru znovu dospívající.

Eddie Redmayne: Když dostane od Gerdy příležitost obléci se do ženských šatů, Lili tím má zelenou. Když jdou do tanečního sálu, objeví se to, co přítel popíše jako rozechvělé prolínání – ale také vzrušení z hraní hry, zvláště když se setká s Henrikem.

Alicia Vikander: Lili a Gerda si vychutnávají tu zkušenost jako tým, ale pak se Gerda začne cítit trochu opuštěná, když je Lili s Henrikem.

Ben Whishaw: Není to jen osvobozující pro Lili, ale v určitém směru je to osvobozující i pro Henrika. Je mezi nimi něha, protože oba dva nemohou otevřeně vyjádřit, kdo jsou a co cítí. Lidé patřící mezi LGBTQ tehdy museli hledat nepřímé cesty k vyjádření, třeba mluvit v určitých kódech.

Eddie Redmayne: Některé trans-ženy mi řekly, že necítily potřebu splynout nebo „zapadnout“. Ale v našem příběhu byly okamžiky, kdy Lili musela. To, že jde na ples, je součástí její změny.

Ben Whishaw: V příběhu později vyjde najevo, že Henrik a Lili chtějí každý něco jiného.

Nyní máme pro tyto věci pochopení. Ale bylo nutné, abychom nepřenášeli toto moderní vnímání do filmu, abychom respektovali tehdejší dobu.

Eddie Redmayne: Na konci filmu už Lily nenosí tu rudovlasou paruku z plesu, ale má svoje vlastní vlasy a téměř žádný make-up – a že jí tak je dobře, je víc než zřejmé.

Samozřejmě, jsem cisgender, nikoliv transsexuál. Když jsem poprvé přišel na natáčení jako Lili, cítil jsem na sobě pohledy a posuzování ostatních. Byl jsem v přátelském prostředí, ale přesto jsem pociťoval, byť jen nepatrně, jaké to je – to podrobné zkoumání, kterému jsou vystaveni transsexuální a genderově nonkonformní lidé.

Tato zkušenost byla pro mě zcela nová, předtím jsem byl zcela neznalý. Neuvědomoval jsem si, že pohlaví a sexualita se nemusí nutně shodovat; vůbec jsem nechápal pojem proměnlivosti u obou pohlaví a sexuality. Každý den, všechno o procesu proměny bylo poučné.

Lidé, které jsem potkal, jejich zkušenosti, o které se se mnou podělili, mě změnily. A jsem za to velmi vděčný.

Ben Whishaw: Eddie pronikl do role Lili tak důkladně, jak jen mohl, s veškerou upřímností a úsilím; zvažoval, jak se pohybovat, jak stát. On skutečně podával výkon z hloubi sebe samého.

Paco Delgado: Film je také příběhem někoho jiného, kdo se stane tím, kým se stát chce. Alicia Vikander ukazuje Gerdinu otevřenost a povzbuzování Lili. Také jde do neznáma. Gerda je schopná znovu najít lásku, ale svou životní lásku ztrácí.

Eve Stewart: Podporovala svoji životní lásku během celé její cesty a ukázala skutečnou lásku a loajalitu.

Tom Hooper: Náš film objevuje bezvýhradnou lásku, velkorysost a soucit, které jsou skutečné vzácné. Gerdiny zásady a soucit zejména, tak krásně popsané v Lucindině scénáři, byly pro film základním principem.

Alicia Vikander: Gerda zjistila, že se jejich vztah může změnit, že může nechat jít někoho, koho nadevše miluje. Je nádherné, jak Gerda podporuje Lili v její proměně.

Tom Hooper: Alicia má nesmírně laskavé srdce a do Dánské dívky vkládá opravdu mnoho. Doufám, že se mi podařilo to zachytit.

Eddie Redmayne: Nikdy nezapomenu na její konkurz: četli jsme spolu jednu scénu, já se otočil na Toma a on vzlykal. Pomyslel jsem si „To je ono!“. Sedm nebo osm měsíců před samotným natáčením jsme já, Alicia a Tom započali sáhodlouhou diskusí o postavách a o [knize] Man Into Woman a Dánské dívce.

Lidé často mluví o Alicii v souvislosti s jejími tanečními zkušenostmi, s jejím postojem a držení těla. Ale má také schopnost vyždímat emoce z něčeho naprosto syrového a drsného.

Tom Hooper: Aliciin taneční trénink přidal k jejím schopnostem i sílu a disciplínu.

Jan Sewell: Gerda byla ve scénáři skvělá, ale Alicia té postavě přidala kus sebe. Skutečná Gerda byla poměrně velká žena, což Alicia není. Ale byla vykreslena jako velmi silná, a to Alicia dozajista je také.

Alicia Vikander: Gerdě záleží na Lili, a to až do té míry, že se tomu obětuje – ačkoliv pro ni to není skutečná oběť, protože láska je naprosto zřejmá.

Produkce začala v únoru 2015. Štáb fungoval v Esltree Film Studios ve Velké Británii – kde byly interiéry, včetně pařížského apartmá páru – ale natáčení probíhalo převážně v lokalitách v Anglii, a také v Kodani a Bruselu.

Tom Hooper: Měli jsme podporu prvotřídního týmu v Kodani – byl to fantastický štáb a poskytl nám veškerou infrastrukturu a vše, co jsme chtěli a potřebovali. Kodaň je výjimečné město a je velmi zachovalé. Začali jsme pracovat tam a dokázali jsme ve stejném tempu a stejné kvalitě pokračovat v Londýně.

Eddie Redmayne: Od dánského štábu jsme se mnoho naučili. Byl jsem nadšený, že jsme mohli filmovat tam a že jsem se mohl setkat s Lilinými příbuznými. Zbožňuji Kodaň. Je tam krásně a je tam klid.

Tom Hooper: S Kodaní se pojila jistá jednoduchost, která mi umožnila pochopit, odkud Lili pocházela, dokud ještě žila jako Einar.

Nejkrásnějším překvapením byli herci drobných rolí a statisti; Kodaň je plná herců, kteří čekají na své objevení. Každý z nich předvedl skvělý výkon v sekvenci z tanečního sálu, kterou jsme natáčeli v Charollettenborg Palace.

Tom Hooper: Je úžasné, jak nedotčené je centrum Kodaně, i to, jaká různorodost krásných míst k natáčení je k dispozici. Mým nejoblíbenějším místem byl nejspíš

přístav, kde jsme vytvářeli nádheru 20. let, spolu se všemi těmi plachetnicemi, rybáři a klobouky z papíru.

Také miluji Dánskou královskou akademii výtvarných umění, která leží u hlavního kanálu Nyhavn; bylo to vzrušující natáčet tam, kde se oba potkali a kde také oba studovali.

Michael Standish: [Umělkyně] Susannah Brough měla obrovský úkol prohlédnout všechny malby, a těch jsou ve filmu stovky. Vytvoření maleb bylo skutečně náročné.

Alicia Vikander: Nikdy jsem neuměla malovat. Malíři mě ale vzali pod svá křídla a já zkoušela malovat uhlem. Zprvu jsem z toho měla obavu, ale pak jsem si to začala užívat. Na filmech je úžasné to, že člověk dostane příležitost vyzkoušet věci, které by normálně neudělal.

Michael Standish: Susannah vytvořila barvy a my měli několik velmi zkušených malířů, kterým jsme sdělili svou představu. Museli jsme upravit obraz, který se objevuje na začátku filmu podle představ Toma Hoopera. Když jsme to všechno dali dohromady, bylo to, jako když vejdete do galerie a máte husí kůži.

Jan Sewell: Tom je velmi vizuálně orientovaný a chce vidět vše ještě předtím, než to půjde před kameru, a tak by to měl být. Pokud nemám možnost mu herce přímo ukázat, udělám fotky a ukážu mu fotky.

Eddie Redmayne: Být dobrým filmovým hercem vyžaduje maximální uvolnění, protože kamera zachytí vše. Ale veškerý proces kolem natáčení filmu rozhodně není žádný relax. Takže abych udělal to nejlepší, musím vědět, že můžu věci i pokazit a zkusit to znovu. Někteří režiséři tohle nepřipustí, ale Tom mi dává naprostou svobodu. Taky všechno vidí. Cokoliv děláte, vidí a pak se buď ptá, nebo vás povzbudí.

Alicia Vikander: Eddie a já jsme se zasekli, snažili se dát vše do pořádku. Tom je tak dobrý režisér, přijde do místnosti a jedinou poznámkou dokáže změnit scénu. To se

stalo mnohokrát, jediná nepatrná poznámka byla klíčem, který jsme potřebovali. Dokáže vidět obraz z dané scény jako celek a přesně ví, co potřebujeme.

Amber Heard: Je to perfekcionista, který vás přiměje vydat ze sebe to nejlepší. Raději pracuji s perfekcionista než s někým alternativním. Je opravdu skvělý co se týče technických aspektů režírování, ale má i nadání k vyprávění lidských příběhů a nikdy neztrácí ze zřetele postavy. Je to velmi vzácné mít možnost pracovat s někým jako je on, a když už tu možnost máte, nechcete zklamat.

V knize byla Ulla operní zpěvačka, ale ve scénáři je dobře známá baletka. Nejsem herečka, která by uměla tančit balet, takže šest hodin denně tréninku baletu mi dávalo zatraceně zabrat. Georgina Connolly, neuvěřitelná baletka, dokázala udělat z naprostého nemebla, jako jsem já, někoho, kdo aspoň dokázal vystačit si s málem. Líbila se mi ta disciplína a fyzické sepětí s rolí bylo velkou odměnou – a navíc, po šesti hodinách tance velmi dobře spíte!

Lucinda napsala roli Uilly tak, aby reprezentovala formující se jazzovou dobu. Ulla ztělesňuje vše z tehdejšího Jazz Age: temperament, určitou nadživotnost, zábavnost a energičnost. Vždy se baví a nechá se vést svým srdcem. Bylo snadné jí propadnout a já doufám, že totéž budou cítit i diváci, až se s ní na plátně setkají.

Je jasné, proč je tak blízká Lili a Gerdě, a proč jí milují. Nikdy Lili nesoudila. Její cit k ní se nemění a dokáže obě přijmout.

Amber Heard: Ulla představuje sebe samotnou v poněkud odlišném oblékání se šperky, což reprezentuje nově vznikající trend evropského bohémského stylu, který se snaží utéct od očekávaných norem a prolomit hranice. Pro ženy to není jen změna šatníku – snížený pas, zvednutý lem – ale také v očekávání a přístupu, které ženy vůči sobě mají. Ženy se také postavily proti prostoji společnosti vůči jim samotným.

S Pacem Delgadem jsme se snažili, aby Ulla byla vždy napřed před ostatními, ale přitom stále byla součástí příběhu; je slavná, má ke všemu přístup a dělá vždy to, co chce. V jednom okamžiku mi Paco dal šátek okolo krku, aby se přesvědčil o vhodnosti barvy nebo něco takového, a ten šátek už mi zůstal.

Alicia Vikander: Gerda není holčičí typ, ale je velmi ženská. Líbí se mi, že si na sebe klidně vezme, to co jí je pohodlné na to, co právě dělá. Nemyslím si, že by jí záleželo na tom, aby měla ty nejkrásnější boty.

Všechno, co jsem řekla Pacovi, o tom, jak vnímám svou postavu, se snažil zapracovat do kostýmů jako součást Gerdiny vnější osobnosti. To je pro herce to nejlepší a nejvíc přínosné.

Jan Sewell: Pacovy barvy jsou senzační. Pro ženy bylo ve 20. letech více svobody a méně edwardiánského vzhledu – a s tím práce Aliciina postava Gerdy začíná. A pak je tu Alicia v krátké paruce, když si Gerda nechala ostříhat vlasy. V příběhu je trochu více oslavovaná.

Tom Hooper: Kromě maleb dělala Gerda ilustrace pro francouzský módní časopis. Fotky ukazují, že předběhla svou dobu, a myslím, že Paco to dobře zachytil.

Alicia Vikander: Když se Gerda dostane do Paříže, začne experimentovat, je ve městě, které je tolerantní a povzbuzuje lidi, aby se nebáli vyjádřit sebe samotné. A šaty to v jejích malbách začínají odrážet.

Eddie Redmayne: Mezi světovými válkami nastalo období zábavy a objevování – a také naléhavá potřeba: když jste viděli tolik smrti a uvědomili si krátkost života, který žijeme na Zemi jen jednou. Jak budete žít? Budete žít svůj život nepřímou a skrytě, nebo se odhodláte prožít svůj život naplno? Umělci jsou docela často předvojem změnit, a docela určitě i reprezentanty experimentování a svobody.

Paco Delgado: Na začátku filmu je sezdaný pár v poměrně svázané společnosti v Dánsku a to se odráží ve více edwardiánských tvarech. Když se dostanou do Paříže, objeví se barvy a změna.

Eve Stewart: Paříž, to jsou teplé a pastelové barvy. Cítila jsem, že když se pár dostal do Paříže, mělo by to být mnohem víc ženské; inspiraci jsem hledala v pařížské architektuře Art Nouveau.

Eddie Redmayne: Jestliže je architektura Art Nouveau je ženská, mohla to být reakce na válku? Paříž se od konce 19. století hodně změnila. Otázka genderu se začínala objevovat.

Michael Standish: V dánských scénách je barevná paleta distinguovaná a minimalistická, zejména v interiérech. Lili, když ještě žila jako Einar, pracuje v malinko tmavším prostoru.

Paco Delgado: Tom chtěl, aby Lili byla samostatná, dokud žila jako muž, takže první obraz Lili coby Einara je, jak vchází do místnosti jako muž nasoukaný v těžkém obleku s vysokým upjatým límcem.

Eddie Redmayne: To byl kostým tehdejší doby – neuvěřitelně vysoký naškrobený límec a velmi formální oblek. Pro mě to byl způsob, jak Lili vytvořila tvrdost.

Paco Delgado: Ten oblek se mohl používat pomalu jako brnění; je to ochrana před světem, ale současně i vězení pro city.

Lili říká, že vždycky věděla, že se něco děje, něco je jinak, zejména v dětství. Ale bylo to potlačeno. Myslím, že to byl obranný mechanismus.

Lucinda Coxon: Jedinou cestou, jak se vyjádřit, byly malby. Když malovala jako Einar, barvy byly velmi omezené a mnohdy působily velmi chladně.

Eve Stewart: Pro kodaňské scény jsem se dívala na barvy, které Lili používala ještě před svou přeměnou, a které byly stejné jako u dánského umělce jménem Vilhelm Hammershøi.

Tom Hooper: Hammershøiova paleta barev obsahuje velmi specifické odstíny modré a šedé. A jakmile proniknete do jeho světa, zjistíte, jak bohaté ty barvy jsou a najdete v jejich strohosti krásu.

Alicia Vikander: Pár se poznal ve škole a oba jsou umělci, ale ona zpočátku bojovala s tím, aby našla své místo ve světě umění. Platila zde zastaralá, tradovaná představa o tom, že žena nikdy nemůže být skutečně dobrým umělcem jako muž. S Lili coby předlohou a v určitém směru i múzou získala Gerda inspiraci, svůj způsob vyjádření, a konečně byla schopna stát se takovou umělkyní, jakou si vždy myslela, že by mohla být.

Eddie Redmayne: Pokud se podíváte na práci Lili před její přeměnou, zjistíte, že malby jsou velmi spořádané a starosvětské – a setkávaly se s větším úspěchem než Gerdina práce. Gerdiny malby jsou více nápadné, překypující a živoucí. Lili maluje poněkud přepečlivým způsobem, jako by se ještě neodvážila projevit.

Lucinda Coxon: Jejich partnerství je skutečné: dva umělci podporující jeden druhého ve své kariéře. Gerda předběhla svou dobu v mnoha směrech, a byla vzorem pro další generace žen.

Ve vztahu s Gerdou byla vždy svoboda a síla – je to vášeň, která nemusí nutně mít sexuální podtext.

Kdyby se Lili narodila ještě o 20 let dříve, pochybuji, že by mohla podstoupit přeměnu. Byla to fascinující doba pro pokroky v chirurgii; po I. světové válce medicína udělala obrovský krok kupředu, a stejně všechny druhy operací.

Kniha Man Into Woman by mohla být teoreticky Lilinou autobiografií, ačkoliv si myslím, že se jedná o práci více lidí a v určitém směru i o fikci.

Eddie Redmayne: Měli jsme možnost probrat to s několika skvělými historiky, kteří nám dokázali upřesnit některé věci v knize Man Into Woman. Kniha porovnává Lilin vlastní rukopis, ale jména a data byla změněna. Nevíte, kolik z toho je skutečně Lilin reálný text a kolik z toho napsal místo Lili korektor.

Lucinda Coxon: Byla si velmi jistá tím, že je žena. To už je za hranicemi svobody vyjádření, to bylo průkopnické.

Když Lili ještě jako Einar stojí modelem Gerde, oblečení mu přináší určitou úlevu a pocit náležitosti. Je to počátkem změny, ale nechtěla jsem, aby to působilo na plátně jako přelom. Namísto toho se to posune do prostoru, který si ve svém vztahu vytvořili, a snaží se, dokud se to nevymkne jejich kontrole. Proč se to oba nejprve snaží potlačit? Protože ve 20. letech neexistuje termín „transgender“ nebo něco podobného a Lili něco takového nikde vidět nemohla.

Paco Delgado: Šaty jsou rozděleny podle pohlaví; je to něco, co vidíte jako první a co by nás mělo definovat. Celá myšlenka punčoch jako něčeho ženského – to je prostě klišé patřící k tomuto období, muži nemají kontakt s tak jemným prádlem a mužské oděvy se vyrábí z hrubých a odolných materiálů, protože se mohou poškodit. Myslím, že v Lilině mysli dojde k „přecvaknutí“, když Gerda přinese boty, šaty a punčochy.

Lucinda Coxon: Předtím, než Lili mohla být sama sebou, to byla jen mýtická kreace, na které se ona coby Einar a Gerda společně podíleli; pokud se podíváte na Liliny malby, Lili je až příliš idealizovaná žena – a pro skutečnou osobu je těžké takto žít. Později si oba uvědomí, že se musí soustředit na to, co předají jako dědictví do budoucnosti.

Sekvence z tanečního sálu mě při psaní vždy znervózňovala, Lili jde na tu událost jako Lili, ačkoliv ostatní jí mohou vnímat jinak. Na začátku to je víc než jen rozmíška mezi oběma, ale pak následuje skutečný strach z katastrofy. Zajde to dál, než oba očekávali.

Ben Whishaw: A tady se dostává do popředí moje postava, Henrik. U něj nevíte, co si skutečně myslí. V přitažlivosti mezi Henrikem a Lili je jistá rozporuplnost.

Lucinda Coxon: Příběhy zakládající se na skutečnosti, jako je ten Lilin, nejsou nikdy jen hrdinské nebo jen tragické. Chtěli jsme vyprávět úplný příběh, takže jsme ukázali, co se stalo z Gerdy i Lili. **Dánská dívka** je naprosto hrdinský příběh, ale tito lidé předběhli

svou dobu a to se také odráží v tom, jakého pokroku lékařství dosáhlo. Tragédie nevstupuje do příběhu kvůli přecenění něčích možností.

Alicia Vikander: Gerda ví, že to Lili nemusí zvládnout. Ale také si uvědomuje, že osoba, kterou miluje více než kohokoliv jiného, to nezvládá a emocionálně trpí a je sevřená takovým strachem a bolestí, že se prostě musí něco udělat.

Lucinda Coxon: Jsou lidé, kteří si myslí, že doktor Warnekros se provinil svými příšernými ambicemi, anebo podlehl falešným představám, čeho může dosáhnout. Ale byl průkopníkem, jen neměl ve své výbavě všechny potřebné komponenty, nebo všechny potřebné znalosti. Co jsem měla na paměti, bylo, že kdyby Lili neměla možnost stát se sebou samotnou, spáchala by sebevraždu. Takže dr. Warnekros jí zachránil život.

Tom Hooper: Nechci příliš zdůrazňovat, jak nesmírně odvážná byla, když podstoupila operaci v tehdejší době. Byla to doba před anitibiotiky, před penicilinem a riziko infekce bylo vysoké a péče byla teprve v plenkách. Lili byla neuvěřitelně statečná, když tato rizika podstoupila.

Eddie Redmayne: Její statečnost si ani nedokážu představit. Jeden z mých přátel to popsal slovy, že Lili by dala všechno a cokoliv, aby mohla žít autentický a skutečný život.

Hlavní natáčení Dánské dívky bylo dokončeno v dubnu 2015. Postprodukce skončila v září 2015, čímž vyvrcholila patnáctiletá odysea k uvedení filmu na plátno.

Alicia Vikander: Myslím, že se tenhle film a Lilina cesta dotkne každého, kdo ten film uvidí. Je to milostný příběh odehrávající se mezi dvěma lidmi, ale především je to milostný příběh, který nás učí, jak milovat sám sebe.

Eddie Redmayne: Toto je velmi zvláštní příběh o zvláštní ženě, která podstoupila nelehkou cestu, aby se mohla stát sama sebou. Myslím, že i my všichni máme před sebou bariéry. Máme se s těmi překážkami utkat? Zbavit se jich? Nebo – což je nejhorší možnost – žít s nimi? Odvaha, kterou to vyžaduje, by neměla být podceňována.